

Mot feber och smärta med hjärna och hjärta

Paracetamol och ibuprofen till barn

Karin Rydenman
Specialist i Barn- och ungdomsmedicin, NU-sjukvården
Representant i Terapigrupp Barn och ungdom

Paracetamol och ibuprofen vid feber och värk

1. Ska alla barn med feber ha febernedsättande?
2. Vilket/vilka preparat kan användas?
3. Hur mycket ska man ge och när kommer effekten?
4. Beredningsformer – för och nackdelar
5. Skiljer det för olika indikationer (feber resp smärta)?

Behandla feber hos barn?

- Ja, om barnet är påverkat av febern, för att minska illabefinnande.
- Paracetamol och ibuprofen är de två substanser som är godkända för behandling av feber hos barn.

...men

- "Feberfobi" vanligt hos föräldrar (och vårdgivare).
- Saknas evidens för att febernedsättande förbygger feberkramper.
- Ej som profylax till alla barn som fått vaccination.

(Barbi, Marzuillo, Neri, Naviglio, & Krauss, 2017)

Behandla smärta med paracetamol och ibuprofen

- Nociceptiv smärta behandlas i första hand med paracetamol och/eller NSAID
- Opioidsparande vid operationer
- Sällan förekommande huvudvärk kan behandlas med NSAID och/eller paracetamol.
- Risk för utveckling av huvudvärk på basen av läkemedelsöveranvändning!

(Läkemedelsbehandling av långvarig smärta hos barn och vuxna – behandlingsrekommendation. Information från Läkemedelsverket 2017;28(3):23–53.)

Paracetamol

- Ett gammal läkemedel – sedan 1950-talet
- Verkar i CNS genom:
 - att sänka nivå av feberproducerande cytokiner (COX-inhibering)
 - påverkan på serotonerga nedåtgående nervbanor
- Krävs högre serumkoncentration för analgetisk effekt jmf med febernedsättande effekt.
- Dos vid feber: 15 mg/kg var 4-6:e h, max 60 mg/kg/dygn.
- Dos vid smärta: På sjukhus ges ofta laddningsdos (30-35 mg/kg), högre doser (20 mg/kg) och regelbunden dosering var 6:e timma för att upprätthålla steady state.
- Effekt inom 30 – 60 min, max efter 1-3 h, duration 4-8 h.
- Varierande och långsammare upptag vid rektal administrering jmf med oral. (de Martino & Chiarugi, 2015)

Ibuprofen

- Icke-selektiv COX-hämmare med både perifer och central effekt.
- Likvärdig effekt och säkerhetsprofil som paracetamol.
- Indikation för barn >6 mån.
- Dos: 5-10 mg/kg var 6-8:e h (max 30-40 mg/kg/dygn).
- Max febernedsättande effekt inom ca 3 h.

Vid otillräcklig effekt av antingen paracetamol eller ibuprofen kan de kombineras.

Orsaken till febern kan behöva utredas/beaktas!

(Wong et al., 2013)

Riskfaktorer		
Ibuprofen		Paracetamol
Gastrointestinala komplikationer	Njurskada	Leverskada
Tidigare magsår Höga doser eller flera olika NSAIDs Samtidig kortisonbehandling Samtidig antikoagulantabehandling CAVE vattkoppor!	Hög dos Hypovolemi Låg urinproduktion Samtidig användning av diuretika, ACE-hämmare Samtidig behandling med paracetamol	Diabetes mellitus Fetma Kronisk undernäring/fasta Myopati Långvarig behandling Samtidig behandling med antiepileptika, isoniazid, rifampin, trim-sulfa.
Kontraindikationer		
Ibuprofen		Paracetamol
Allergi, angioödem, bronchospasm-reaktion på NSAIDs Hypovolemi, njurskada, IBD Leverfunktionsnedsättning/portahypertension Ductus-beroende kongenital hjärtsjukdom Trombocytopeni eller koagulationsrubbnig Pågående magsår (Barbi, Marzuillo, N		Allergi, angioödem eller bronchospasm som reaktion på paracetamol Allvarlig leverfunktionsnedsättning eri, Naviglio, & Krauss, 2017)

Bra information om behandlingen – minska risken för fel!

Box 1 Errors leading to unintentional paracetamol overdose by caregivers in children¹¹

Common errors that led to overdose were:

- ▶ Children receiving double doses
- ▶ Co-administration of other paracetamol containing preparations
- ▶ Exceeding recommended daily dosages
- ▶ Increased dose frequency

Reported reasons given by caregivers for these errors were:

- ▶ Failure to understand prescriptions
- ▶ The use of incorrect measuring devices
- ▶ The use of different concentrations of paracetamol
- ▶ Lack of recognition of paracetamol in other common 'cold remedies'.

Moriarty C, Carroll W. Arch Dis Child Educ Pract Ed 2016;101:331–334. doi:10.113

Paracetamol 665 mg med modifierad frisättning

- Varning för intox/överdos – toxisk effekt kan komma lång tid efter intag!
- Regelbundna prover i (minst) 18 h
- Giftinfo.se sök på paracetamol

(Höjer et al. Överdoserings av paracetamol med modifierad frisättning ökar. Läkartidningen 2016.)

Take home:

- Avdramatisera febern
- Börja med paracetamol eller ibuprofen om barnet påverkat av febern.
- Försäkra er om att föräldrarna använder en adekvat dos -> bättre effekt, färre akutbesök?
- Kombinera preparat vid otillräcklig effekt.

